Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.3.56.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pani
Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałkini,

w odpowiedzi na oświadczenie Pana Senatora Waldemara Witkowskiego z 29 lipca 2026 r., w sprawie obowiązku comiesięcznego generowania, autoryzowania i wysyłania deklaracji ZUS DRA oraz raportów ZUS RCA, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Przedstawiony problem dotyczy obowiązków sprawozdawczych płatników składek posiadających osobowość prawną, w szczególności w sytuacji, gdy obowiązek opłacania składek powstaje jedynie incydentalnie, np. raz w roku w związku z wypłatą wynagrodzenia członkom organów osoby prawnej.

Należy wskazać, że obowiązujący system rozliczeń z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych opiera się na zasadzie miesięcznego raportowania i rozliczania składek przez wszystkich płatników. Zgodnie z ustawą z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych[1] płatnicy przekazują deklaracje rozliczeniowe oraz imienne raporty miesięczne w ustawowo określonych terminach, przy czym płatnicy posiadający osobowość prawną składają dokumenty do 15. dnia następnego miesiąca. Zasada ta ma charakter powszechny i obejmuje wszystkich płatników znajdujących się w analogicznej sytuacji prawnej.

Dokumenty rozliczeniowe stanowią element bieżącej weryfikacji prawidłowości zgłoszeń do ubezpieczeń i statusu osób pozostających w systemie. Pozwalają one potwierdzić, że po stronie płatnika nie wystąpiły okoliczności skutkujące obowiązkiem naliczenia składek, a także umożliwiają zachowanie ciągłości danych gromadzonych na kontach płatników i ubezpieczonych.

Warto również podkreślić, że wiele obowiązków w systemie ubezpieczeń społecznych realizowanych jest w cyklach miesięcznych niezależnie od częstotliwości wypłat wynagrodzeń czy prowadzonej działalności. Dotyczy to zarówno dużych przedsiębiorstw zatrudniających tysiące pracowników, jak i podmiotów, w których obowiązek składkowy pojawia się sporadycznie. Utrzymanie jednolitego modelu rozliczeń zwiększa przejrzystość systemu i ogranicza ryzyko popełniania błędów związanych z ustalaniem indywidualnych zasad raportowania dla różnych kategorii płatników.

Należy zauważyć, że postulowane rozwiązanie wymagałoby stworzenia odrębnego reżimu sprawozdawczego dla wybranych grup osób prawnych. W praktyce oznaczałoby to konieczność określenia nowych kryteriów kwalifikujących do zwolnienia z raportowania, monitorowania spełniania tych warunków oraz obsługi sytuacji, w których w trakcie roku pojawiłby się niespodziewany obowiązek składkowy.

W systemie funkcjonuje wiele podmiotów, których aktywność składkowa ma charakter okresowy lub nieregularny. Przyznanie szczególnych uprawnień wyłącznie wybranym kategoriom osób prawnych mogłoby prowadzić do pojawiania się kolejnych postulatów

[1] Dz. U. z 2026 r., poz.199 ze zm.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

tworzenia wyjątków dla następnych grup płatników, co skutkowałoby stopniowym odchodzeniem od jednolitych zasad rozliczania składek.

Warto również zwrócić uwagę, że ustawodawca już obecnie przewiduje określone przypadki zwolnienia z obowiązku składania dokumentów za kolejne miesiące, jednak dotyczą one wyłącznie kategorii podmiotów wskazanych wprost w ustawie tj. duchownych opłacających składki wyłącznie za siebie i spełniających ustawowe warunki, rodziców zatrudniających wyłącznie nianię na podstawie umowy uaktywniającej czy osób objętych dobrowolnymi ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi. Odstępstwo od zasady comiesięcznego przekazywania deklaracji rozliczeniowych ma więc ściśle wyjątkowy charakter.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia płatnikom bezpłatne narzędzia elektroniczne, w tym ePłatnika dostępnego w ramach eZUS, umożliwiające przygotowanie i przekazywanie dokumentów rozliczeniowych drogą elektroniczną. Narzędzia te stanowią wsparcie w realizacji obowiązków wobec ZUS i pozwalają na elektroniczną obsługę procesu rozliczeniowego. Jednocześnie wielu płatników, kierując się skalą działalności lub względami organizacyjnymi, korzysta z pomocy biur rachunkowych lub innych wyspecjalizowanych podmiotów.

Miesięczny obowiązek przekazywania dokumentów rozliczeniowych stanowi jeden z instrumentów służących prawidłowej ewidencji danych ubezpieczeniowych i realizacji zadań Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Niemniej, wskazać należy, że obowiązek składania comiesięcznych deklaracji rozliczeniowych w warunkach, w których podstawa wymiaru składki wynosi za dany miesiąc 0 zł, może być postrzegane jako obciążenie administracyjne, które ma nadmiarowy charakter, w szczególności w przypadku mniejszych podmiotów, jak niektóre stowarzyszenia czy fundacje. Niemniej, zaproponowane przez Pana Senatora rozwiązanie odnoszące się do wszystkich osób prawnych, w tym spółek prawa handlowego, które z reguł korzystają z profesjonalnej obsługi kadrowo-księgowej i prawnej, wydaje się trudne do realizacji i budzące pewne wątpliwości natury systemowej i konstrukcyjnej. Z tych powodów deklaruję otwartość na dyskusję dotyczącą ewentualnego poszerzenia ustawowego katalogu zwolnień z comiesięcznego obowiązku składania deklaracji rozliczeniowych i zmniejszenia obciążeń administracyjnych związanych z ich przygotowywaniem i przekazywaniem przez płatników składek. Wątki te z pewnością wezmę pod uwagę w pracach nad Jednolitym Plikiem Ubezpieczeniowym, czyli reformą, która w sposób zasadniczy zmieni zakres i treść obowiązków płatników składek związanych z przygotowywaniem i przekazywaniem do ZUS deklaracji rozliczeniowych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni
Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/